

meto- dický list

pro
severočeské
amatérské
DIVADLO
&
umělecký
PŘEDNES

číslo

7

1977

M E T O D I C K Ý   L I S T
pro severočeské amatérské divadlo a umělecký přednes

Vydává: Krajské kulturní středisko v Ústí n.L. ve spolupráci s KV
Svazu českých divadelních ochotníků

Rozesílá a přihlášky k odběru přijímá: K K S (s. M. H r d á),
Šmeralova 182, 400 21 Ústí nad Labem - Předlice

Redakce: Miloš Dvořák (Činoherní studio SDZN, Leninova ul.,
400 21 Ústí nad Lab.) s redakční radou

Číslo : 7/1977 (redakční uzávěrka 10.6.1977, vyšlo 15.7.1977)

Vážení přátelé,

dostáváte do ruky další číslo Metodického listu právě v době, kdy jste na dovolené či na prázdninách a nebo si právě balíte své zavazadlo, abyste po celoroční práci užili sluníčka, vody a čerstvého vzduchu.

Přibalte si i toto číslo Metodického listu a ve volné chvíli se do něho začtěte.

Protože hned po prázdninách nastane nám všem - ochotníkům, recitátorům, organizátorům i odborným metodickým pracovníkům - exponované podzimní období naší činnosti, je právě nyní nejvhodnější doba na jeho přípravu. Letos půjde hlavně o to, abychom se iniciativně a důstojně zapojili svými vystoupeními do oslav 60. výročí Velké říjnové socialistické revoluce.

Věříme, že podobně jako tomu bylo při podobných příležitostech v minulosti, věnujeme tomuto výročí všichni rádi a oddaně vše to nejlepší, co v nás je a čím můžeme přispět.

Vaše

redakce Metodického listu

STATUT

KRUHU VYSPĚLÝCH OCHOTNICKÝCH SOUBORŮ SEVEROČ. KRAJE

I.

Úvodní ustanovení

- 1) Krajský kruh vyspělých amatérských divadelních souborů Severočeského kraje (dále jen Kruh) soustřeďuje nadprůměrné amatérské divadelní soubory Severočeského kraje. Jejich prostřednictvím je ovlivňována dramaturgie amatérského divadla v kraji. Kruh dává v podstatě přehled o nejlepších inscenacích. Z kruhu jsou vybírány soubory reprezentující kraj ve vyšších soutěžích a přehlídkách. Soubory Kruhu jsou vzorem ostatním souborům ke zvyšování kvality a cílevědomosti jejich činnosti.
- 2) Zřizovatelem Kruhu je Krajské kulturní středisko v Ústí nad Labem, které metodicky, organizačně i finančně zabezpečuje vzdělávání Kruhu ve spolupráci s krajským poradním sborem pro amatérské divadlo a krajským výborem Svazu českých divadelních ochotníků. Jednotliví členové těchto poradenských orgánů jsou pověřováni plněním konkrétních úkolů při zajišťování zdárné činnosti Kruhu. Tyto složky tvoří zároveň vedení Kruhu.

II.

Výběr souborů do Kruhu

- 1) Návrh souborů k členství v Kruhu provádí Krajské kulturní středisko ve spolupráci s krajskou porotou ze souborů, které
  - a) byly sledovány v uplynulém období,
  - b) byly navrženy okresními kulturními středisky a okresními výbory SČDO Krajskému kulturnímu středisku a krajské porotě.

- 2) Konečný výběr schvaluje plenární zasedání krajského poradního sboru a KV SČDO za účasti zástupce Krajského kulturního střediska v Ústí nad Labem.
- 3) Výběr je prováděn na dobu 1 roku od 1. 7. do 30. 6. a to zpravidla v červnu končící sezóny.

III.

Podmínky pro členství v Kruhu

- 1) Soubor uvede aspoň jednu premiéru v sezóně, kterou zhlédne krajská porota. Úroveň inscenace bude nadprůměrná.
- 2) Soubor, který je členem Kruhu, musí trvale pracovat po celý rok, tzn. pravidelně se scházet ke zkouškám s výjimkou letních prázdnin, reprízovat nastudované tituly, zúčastňovat se přehlídek a festivalů alespoň v bližším okolí a soutěžit o účast na krajských, mezikrajových, národních a celostátních přehlídkách. Vede přehled o realizovaných představeních, kroniku souboru a seznam členů s jejich docházkou na zkoušky.
Pracuje podle perspektivních dramaturgických plánů.
- 3) Alespoň jeden režisér vyspělého souboru pracuje s asistentem režie, kterého cílevědomě zaškoluje do režijní práce.
- 4) Vedení souboru se stará o odborný růst členů souboru, sestavuje angažovaný dramaturgický plán pro celou sezónu a vysílá své zástupce na porady a semináře Kruhu.

IV.

Formy a rozsah práce Kruhu

- 1) Krajská porota zhlédne všechny realizované tituly alespoň jednou a pohovoří se souborem o úrovni představení.

- 2) Inscenace souborů Kruhu slouží k výběru pro krajské, mezikrajové a celostátní přehlídky a festivaly, bez ohledu na to, zda se soubor zúčastnil okresní přehlídky či se do soutěže přihlásil.
- 3) Krajské kulturní středisko ve spolupráci s krajským poradním sborem a KV SČDO pořádají pro vedoucí a režiséry souborů Kruhu, resp. další členy těchto souborů alespoň 4x ročně semináře především o dramaturgii a režijní práci a řeší na těchto seminářích i ostatní odborné, ideové i organizační problémy souborů.
- 4) Pro užší styk s uborů, vzájemné poznání a výměnu zkušeností bude každoročně pořádána samostatná přehlídka vospělých souborů. (Tr diční přehlídka v Žatci.)
- 5) Vedení Kruhu bude sledovat postupné zvyhodňování členských souborů Kruhu formou sjednávání různých dohod a zajištění zvyšení reprízovosti představení.
- 6) Inscenace, které soubory Kruhu nastudují, mohou být podle vhodnosti zařazovány do systému "Mládež a kultura". Soubory Kruhu jsou schopny pro tento systém nastudovat i tituly, které budou vyhovovat podmínkám a možnostem souborů, na objednávku.
- 7) Režiséři souborů Kruhu budou dle svých možností a schopností nápomocni při režii programů slavností ZUČ.

V.

Organizace Kruhu

- 1) Za vedení Kruhu odpovídá Krajské kulturní středisko v Ústí nad Labem ve spolupráci s krajským poradním sborem a KV SČDO.

- 2) Soubory na schůzkách a seminářích Kruhu zastupují jejich vedoucí a režiséři v počtu nejméně 2 osob. O účasti dalších (vyspělých herců) rozhoduje na návrh souboru vedení Kruhu.
- 3) O schůzkách Kruhu je pořizován zápis a přehled o účasti. Z každého semináře je pořizována zpráva o průběhu a náplni semináře.

VI.

Zánik členství

Členství v Kruhu vyspělých souborů zaniká:

- a) nesplní-li soubor některou z podmínek uvedených v článku III;
- b) jestliže soubor nesplňuje ideové požadavky současné kulturní politiky socialistického státu;
- c) Byl-li soubor zrušen, či jeho činnost dána do klidu.

V každém případě bude zrušení členství projednáno vedením Kruhu se souborem.

Tento statut byl vydán v lednu 1975 a schválen a podepsán ředitelem KKS a. Bedřichem Guthem.

SOUBORŮM KRUHU

Systém ohlašování představení:

- soubory ohlašují představení písemně prostřednictvím zřizovatele krajskému kulturnímu středisku;
- termín: minimálně 14 dní před termínem představení;
- v přihlášce budou uvedeny i další termíny a místa představení, neboť ve smyslu Statutu Kruhu má porota právo požádat o náhradní termín.

Všechny soubory Kruhu byly písemně na tyto závěry ze zasedání krajské poroty a KPS upozorněny. Současně byly vyzvány k dodržování Statutu Kruhu (zveřejňujeme jej vpředu).

Příště zveřejníme stanovené soubory Kruhu pro sezónu 1977-78.

=====

SEMINÁŘE

Krajské kulturní středisko nabízí okresům možnost uspořádání dramaturgických seminářů v jednotlivých okresech (příp.oblastech). Jsou plánovány na září 1977 a KKS pro ně zajistí vhodné lektory z členů krajského poradního sboru. Semináře se budou zabývat vhodnou dramaturgií, prací dramaturgů v souborech ap. a jejich součástí budou i dramaturgické porady pro konkrétní tituly a pásma se zaměřením k oslavám 60.výročí VŘSR. Organizaci seminářů zajišťují OKS.

xxxxxx

Krajské kulturní středisko uskuteční v září 1977 za pomoci KPS pracovní přehlídku malých agitačních skupin s programem k 60.výročí VŘSR a s ní spojený seminář k problematice těchto pořadů. Soubory přihlásí vhodné programy pro tuto přehlídku na svých OKS. Obdobná pracovní přehlídka se seminářem se uskuteční v lednu 1978 se zaměřením na oslavy 30.výročí Vítězného února.

xxxxxx

V říjnu 1977 bude otevřena třída LK pro režiséry a organizátory komponovaných programů ke kulturně-politickým výročím. Zájemci se mohou o informace obrátit na OKS.

=====

naše RECENZE

Ján Solovič: STŘÍBRNÝ JAGUÁR

Divadelní soubor KD, Klášterec nad Ohří

Klášterecký soubor, který je již několik let v Kruhu vyápělých souborů kraje si tentokrát vybral k realizaci druhou hru současného slovenského dramatika Dr. Jána Soloviče z trilogie o životě a vztazích uvnitř a kolem rodiny Benediktových - " Stříbrný jaguár ". Soubor zaujala naléhavost námětu hry, konflikt o etických problémech společnosti, která usiluje o proměnu člověka i v jeho vědomí a mravním založení. Solovičova dramatická předloha se však snaží rozkrýt příliš mnoho problémů než je únosné pro sevřené rozpětí jedné divadelní hry, takže pouze zkušený dramaturg a režisér mohou v duchu autorova záměru zd vadelnit často leterární text. Režisér kláštereckého souboru šel cestou zjednodušení. Ve své dramaturgické úpravě se omezil na hlavní konflikt dvou bratrů, čímž však většině ostatních postav vzal zázemí k jednání i jeho logiku. I postava mladšího Benedikta vyznívá v úpravě příliš papírově kladně, neboť byl ze hry škrtnut poklesek nepovoleného opuštění vojenského útvaru. Celé zestručnění motivů do prostého vyjádření příběhu zavání schematickým výkladem a je na štíru s logikou jednání charakterů.

V inscenaci vážne i temporytmická složka představení a aranžování postav, zvláště při hrcmadění více postav na jevišti, je ploché, formální a bezvýrazné.

Herecky šel tentokrát soubor převážně po cestě vnějších forem vyjádření bez vnitřního náboje. A tak ve věrojetné poloze udrželi svou postavu jen Libuše Hodačová v úloze matky Benediktové a Karel Vodrážka v drobné, ale charakterní, roli ing. Povděčného. I scéna byla sice vkusná a líbivá, ale neosobní a povšechná.

Soubor se tentokrát zakouzl do přílišného sousta. Ale to už je známá zkušenost z ochotnické praxe. Nelze vždy sklízet sladké plody. Jde jen o to, nepřestat se nikdy o poctibý úspěch pokoušet. A na to klášterecký soubor má dostatek schopných i zanícených duší.

Ze krajskou porotu: J. Doležal

Grigorij Gorin: ZAPOMĚŇTE NA HEROSTRATA

Divadelní soubor K. Čapek, KaSS Děčín, členský soubor SČDO.

Režie: František Pflanzler

Tři inscenace Gorinovy hry " Zapoměňte na Herostrata" v našem kraji a každá jiná. Aniž si to soubory, herci, režiséři, autoři scén a výprav uvědomovali, nutně zde dochází k porovnávání a zdravému soutěžení. Před krajskou soutěží a dramaturgickou komisí - tedy krajskou porotou - teď stojí povinnost říci svůj soud ke všem třem inscenacím. Dnes je však před jen brzy. Je třeba pečlivě srovnávat, vidět i možnou míru další práce na inscenacích. O tom se konečně bude podrobně nově říci na hodnotící poradě krajské poroty koncem června.

Od té doby, co se tato Gorinova hra u nás uvádí, diskutuje se na téma: co se Současníkem. Chomutovští a krupětí jej ponechali, pouze nepatrně upravili podle svých koncepcí celého představení. Děčínští ho zrušili jako postavu - ale... Najednou jim nějak chyběl a byla dopřána nová postava - Mementa, která částečně převzala Současníkovu funkci.

Na první pohled se zdá, že Gorinův Současník patří do rodu postav vyprávěčů, uvaděčů, komentátorů a průvodců, tak oblíbených v současné sovětské dramatičce. Kteří jsme si takto tuto postavu přečetli - nečetli jsme dobře. Promítněme si znovu o čem se hraje. Hovoří se o genesi a podmínkách, které umožňují vznik a upletnění tyranie, fyzického násilí a znásilňování psychiky a tím i etiky. Tedy společenských jevů, které nemají historické oprávnění na existenci, reakčních svojí podstatou, projevy i důsledky. Už několik desítek let tomuto jevu říkáme fašismus. Tedy myšlenka prudce současná. To, že se Gorinův příběh odehrává v maleasijském Efesu, dokonce v konkrétním roce /356 př.n.l./, je pouze zámlinkou autora. Ano, v tomto roce nějaký Herostratos zapálil jeden ze sedmi divů světa, chrám bohyně Artemis. To je také jediné co je historicky doložitelné. Ostatní čeho jsme svědky v Gorinově hře je dílem autora.

Na jevišti se odehrává jako základní konflikt Herostrata, paliče a Kleonta, nejvyššího efického soudce, člověka oddaného spravedlnosti, ale i tuto spravedlností zaslepeného, tudíž např. politicky nemyslicího. Je tu však ještě jedna rovina vytvářející další závažný konflikt - součastnost personifikovaná Současníkem. Jestliže má hra vyznít plně, říci velice nahle a svoji myšlenku, pak je nutné, aby vzájemný konflikt Herostratův a Kleontův, vztah Herostrata a Kleonta k ostatním a vztah Současnika ke všem i samotnému příběhu, byly vůdčím prvkem celého představení. Je toho hodně, ale je v silách každého předního amatérského souboru, aby tento úkol, s patřičnou mírou zjednodušení, celkem úspěšně zvládl.

V čem tedy spočívá problém děčínské inscenace? Stručně řečeno: v porušení rovnováhy oné roviny dané třemi body: Herostrator - Kleon - současnost. Je pravda, že Současník v představení "ruší". Zdá se, že je opticky cizím elementem. "Ruší" i jinak. Skáče do řeči, snaží se neustále upozorňovat na nesprávnosti myšlení i jednání, je totiž až krutě poučen historií lidstva, provokuje. Dopsaný Mementos děčínských, jako jedna z postav historického příběhu, tuto úlohu nemůže splnit. Je "pouze" Efesan, jeden z nich. Nemůže mít tedy odstup, nadhled z pozice dvou tisíc let zkušeností lidstva. Pohyb Mementa příběhem pak při značné míře vulgarizace může vyznít jako hlas sice moudrého kmeta, ale na jehož slova nikdo nedbá. Takže úprava nevyšla dobře, byť byla dobře míněna. Pokoušela se odstranit zdánlivý problém, ale vytvořila faktický - silně oslabila bod zvaný současnost. A tak z roviny se stala pouze linie Herostratos - Kleon.

Nebylo by dobré medítovat na téma, že Současnika nelze zrušit. Tak věc nestojí. Lze zrušit Současnika, ale nelze ani v nejmenším oslabit současnost. Otázkou pak zůstává jestli vůbec existuje v kraji soubor s tak silnou dramaturgickou a režisérskou osobností, která by se s tímto problémem vyrovnala se ctí.

Řešení Současníka vzalo děčinským mnoho sil a poznamenalo celou inscenaci. Přes poměrně značné úpravy textu se celý příběh odvíjel jaksi těžkopádně. Bylo to podmíněno především tím, že představení ještě chybí dokonalejší propracování jeho vnitřní gradace. Klíč je v růstu Herostratovy troufalosti v myšlení i skutcích. V dobudování a stavění nad sebe jednotlivé uzlové body - přímé i nepřímé postupné cíle Herostratova postupu a přímější sledování této linie. To všechno v představení naznačeno je. Je tedy otázkou dalšího promyšlení a zkoušek, aby se soubor dopracoval k větší čitelnosti celého příběhu a tím i jeho přesvědčivosti. Neškodilo by se zamyslet nad celkovou polohou inscenace. Jedná se o moderní text, který nemá rád nadbytek dramatinování a vyhrávání. Cítí se lépe v odlehčenosti. Ano, jedná se o tragedii, ale její dramatická je především v konečném dopadu na diváka, v doznění v něm samém. Uzlové body dávají také základní temporytmickou stavbu. Jestliže v prvním, čtvrtém a pátém obraze byly v celku potřebně zvýrazněny, projevovalo se to v tempu i vyznění těchto obrazů. Druhý a třetí obraz tyto vlastnosti neměly. Snížila se tak jejich srozumitelnost a zvýšila i rozvleklost. Tomuto kolísání v koncepci úměrně odpovídala i nevyrovnanost pojetí jednotlivých postav, kterou pak umocnily menší i zásadnější nepřesnosti výstavby jejich charakterů.

Nejblíže autoru byl Kumprechtův Leon. Menechává nikoho na pochybách, že ví, co hraje, co je podstatou jeho lidsky tragické postavy. Na několika místech však ztrácí půdu pod nohama a tím i své přesné kontury a pravdivost. Bartákův Herostratos má potřebný vývoj v prvním a pátém obraze - v době zkoušení a ověřování si reálnosti svých nebezpečných úvah, pak v době, kdy už je, po nabytí potřebných zkušeností, rozvíjí v plné nebezpečnosti. Vladařský manželský pár - Tisafernes a Klementina nepřesností svých charakterů a nadbytečným dramatinováním jsou hlavními nositeli určité rozmazanosti vnitřních obrazů hry. Žádná z obou postav nemá čas a příležitost rozestříť před divákem zásadnější rozvoj svého vnitřního života. Proto musí být hned od začátku

jednoznačné. Pak je nutno se rozhodnout je-li vladař pouze vladařem z královny milosti, se všemi svými vadami charakteru, nebo opravdu vladař. To první je bližší autorovi. Klementina je v první řadě žena hodná dvora: ráda se líbí, je dobrá intrikánka, ja taktik a moc se jí nechce být ve stínu vladaře; je první, která pochopí Herostratovu hru, ta jí imponuje a nejen, že ji akceptuje, ale i jednoznačně podporuje. Že Klementina L. Vejnarové je nositelkou jen necelé poloviny těchto potřebných vlastností. Logickým vyzněním této nejednotnosti jsou pak Lichvář a Žalářník. Každý jiným způsobem, ale oba poněkud jinak než si žádají příběh a myšlenka hry. Kení např. třeba, aby ztráceli svoji osobnost a utíkali se ke karikatuře ztvárněných postav.

Scéna Fr. Mazance tentokrát postrádala prostor a atmosféru. Její prostorové i barevné uspořádání nebylo jednoho rodu. Ve spojitosti s barvou kostýmů docházelo až k nadměrné a nesourodé barevnosti.

Viděli jsme první reprízu. Po diskusi bude jistě soubor dále přemýšlet a pracovat na inscenaci. Stojí za to využít výborného textu a zkušených a dobrých herců. Bude zajímavé vidět děčínského "Herostrata" na podzim.

Za krajskou porotu: Igor Dojiva

Anton Pavlovič Čechov : R A C E K

(Malé divadlo ZK ROH STZ, Ústí n.L.; režie: R. Felzmann)

Značná inscenační obtížnost her A.P. Čechova je důvodem proč se tituly jeho her tak vyjíměčně objevují v dramaturgii našich souborů. Smysl jeho her je ukryt ve vnitřním konfliktu postav, v osobité poezii atmosféry jeho her, v intenzivním hledání odpovědi na otázku jak žít lépe, jak realizovat svá přání a sny a kde a jak hledat sílu k těmto činům. Odkrýt a divákovi zprostředkovat tyto myšlenky je úkol velmi těžký, a proto se ke studiu Čechovových her odhodlávají pouze soubory vyspělé, které prošly se ctí úskalím náročné dramaturgie a pro něž je zařazení Čechovovy hry aktem promyšlené a cílevědomé cesty za růstem souboru.

To je příklad dramaturgie Malého divadla v Ústí n.L. V posledních dnech letošního května uvedl soubor Čechovovu hru "Racek". Jejich první setkání s tímto autorem dopadlo dobře. Dobře proto, že vzniklo představení, které je možno bezesporu hodnotit jako tvůrčí čin. Je možné o něm diskutovat, je možné s něčím nesouhlasit, ale v

každém případě splňuje nároky veliké: vzrušuje svou koncepcí, svým pevně vedeným záměrem a svým osobitým výkladem dramaturgicko-režijním.

Tentokrát se režisér Felzmann projevil ve vztahu k textu značně skromněji a provedl pouze škrty, kterých nebylo ovšem málo. Některé zasáhly dost výrazně do vnější struktury hry a někde byl i zasažen a tím zatemněn, výklad některých postav/ zvláště Trigorin/. Vlastní režijní práce vychází ovšem z náročných cílů: osobitý výklad postav, důsledné sledování vzájemných vztahů, dobře zvolený rytmus představení, úcta k jevištní řeči /u tohoto souboru příkladná/ a smysl pro prostor jak ve vztahu k herci, tak i k půdorysu scény. Za omyl považují režijní vedení představitelky Máši. Theatrální aranžmá a expresionistický opar této postavě uškodil a do stylu celého představení nezapadl. Také některé herecké akce byly vedeny spíše efektem režiséra, než potřebou vnitřní akce. Nebylo jich naštěstí mnoho, ale myslím, že většina souboru je takových kvalit, že tyto berličky nepotřebuje.

Herecká práce na této inscenaci má velmi dobrou úroveň. Náročnost režiséra se přenesla i na jednotlivce v souboru a je radostí cítit z hlediště jak každá postava zná přesný význam svých slov i myšlenek, že nic není ponecháno náhodě a že se nekráčí cestou zjednodušování. Je potom už jenom otázkou talentu a jevištní zkušenosti do jaké míry toto vědomí zasáhne diváka. Ve většině případů se tak stalo. Dialogy Irina - Trigorin, Nina - Treplev, Irina - Treplev, mnohé scény Sorina a celá druhá polovina představení - to jsou herecké zážitky plné pravdy, citu i logiky a plného dopadu na diváka.

Scénické řešení je dokladem toho, že vše na jevišti musí sloužit herci a myšlence hry. Žádná popisnost, žádná samoučelnost, ale básnická jevištní zkratka dokáže vytvořit ne vnější prostředí, ale dramatickou atmosféru hry.

Proč se mi tedy představení Čechovova "Racka" líbilo? Pro jeho myšlenkovou koncepci, osobitý /byť někdy diskutní/ výklad, který je důsledně veden celým představením, pro náročnou hereckou práci, která je dokladem růstu jednotlivců a tuž i celého souboru. A především proto, že to vše dohromady sloužilo myšlence hry: aby lidský život nebyl zbytečný, aby člověk hledal v sobě i v jiných tu sílu, která by přetvořila do skutečnosti ten skoro pohádkový pojem - štěstí.

Karel Lhota

Zbyšek Malý : DRUHÝ KONEC TMY

(Divadelní soubor "Slovan" KDP, Kadaň)

Soubor "Slovan" KDP v Kadani uvedl inscenaci divadelní prvotiny scénáristy ostravského televizního studia Zbyška Malého "Druhý konec tmy". Tato hra se zabývá člověkem dneška, jeho vztahem ke společnosti i jeho osobními problémy. Jde o pokus konfrontovat na konfliktu dětí s otcem vnitřní světy lidí. Jednání postav ve hře však postrádá potřebnou motivaci a svádí k hraní hry o špatných vlastnostech lidí, což ovšem zdaleka není hlavní ideou hry. Ten opačný kladný, kladný pól, představovaný lidmi, kterým není lhostejná budoucnost svých bližních, je v textu rozostřen, popsán povrchně a postavy jaksi "šťastí papírem". I stavba dialogů je místy konstruovaná, nedivadelní. Přestože námět titulu je potřebný, časový a naléhavý, začínají realizátoři své snažení se značným handicapem, který spočívá ve výstavbě dějových i motivačních prvků hry.

Přesto soubor prokázal poctivou snahou zdolat tvrz, na kterou je třeba útočit zbraněmi větší ráže, než má tento ochotnický soubor k dispozici. Důležité je, že inscenátoři nelžou, ledacos sice neuhrají, ale nervou kulisy, netváří se falešně.

Režisér prokázal značnými škrty a úpravami snahu sevřít příběh i jednání postav do dramatického tvaru, přesvědčil o zkušenosti v aranžování a v práci v jevištním prostoru. Ani jemu se však nepodařilo dotvořit celek. Scénografická složka představení je sice pohledná a z hlediska pohybu herců vyhovující, čiší z ní však jakási anonymita a nezabydlenost. Herecky bylo představení přesvědčivější ve II. polovině hry, v níž konflikty jsou výraznější. Sympatickými výkony na sebe upozornili František Neumann v postavě Otce, Eliška Svěráková v roli Růženy i Josef Bárta v Otovi. Ovšem ani ostatním protagonistům nelze upřít poctivou snahu.

za krajskou porotu: J. Daležal

Radonáček reprezentuje

Ústřední porota pro dětské divadlo vybrala na mezikrajsové přehlídce ve Vysokém Mýtě dětský pionýrský soubor "RADO-
NÁČEK" při ZDŠ Radonice k účasti na
Národní přehlídce dětských divadelních souborů v Kaplici
(17.-23.června 1977)
a na celostátní přehlídce v Šale.

oo

ZPRÁVA POROTY

o průběhu

KRAJSKÉ PŘEHLÍDKY DĚTSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ V LITVÍNOVĚ

ve dnech 3.a 4.června 1977

Pořadatelé přehlídky, která byla pořádána v rámci Festivalu ZUČ na počest 60.výročí VŘSR, byly KDPM Ústí n.L. a SZK ROH Benar Litvínov z pověření KR PC SSM za metodické pomoci KKS v Ústí n.L.

Děti z Litvínova měly možnost zhlédnout čtyři představení se-
veročeských dětských divadelních souborů.

Krátká zhodnocení jednotlivých představení:

1) J. Novák a S. Oubram: L o u p e ž n í c k é k o ř e n í
(Dětský divadelní soubor 1.ZDŠ, Litoměřice)

Po několikaletém odmlčení se pod vedením s. Dismanové vrací na je-
viště soubor se hrou současných autorů, původně psanou pro dospě-
lé herce. Vedoucí souboru se podařilo vhodným způsobem překlenout
některá slabší místa dané textem a prokázala možnost interpretace
této hry dětskými představiteli. Díky znalosti práce s dětskými
herci a dostatečným zkušenostem dokázala vedoucí a režisérka sou-
boru stmelit a ujednotit malé herce v kompaktní kolektiv, který
předvedl působivé představení, které neprokázalo hrubších nedostat-
ků.

2) J. Sypal: P l a n e t a S a t r ó
(Dětský divadelní soubor "Racek" ODPM, Litoměřice)

Určité rozpaky a problémy obsahuje již samotný text hry. Je určen
14-17 letým interpretům a stejně starým divákům. V některých mo-

XX. KADAŇSKÝ DIVADELNÍ KVĚTEN

Jubilejní XX.KDK, věnovaný oslavám 60.výročí VŘSR a IX.všeodborovému sjezdu ROH, zahrnoval ve svém programu mimo dětská představení čtyři inscenace věnované dospělým divákům.

Všechny se snažily postihnout současné problémy lidských vztahů a přispět k proměně vědomí a morálního

profilu člověka socialistické společnosti.

Dramaturgická skladba festivalu obsahovala dvě hry současných sovětských autorů (Arkanov/Gorin:Svatba pro 800 milionů; Gorin: Zapomeňte na Herostrata), jednu hru slovenského dramatika (Solovič:Stříbrný Jaguár) a jednu prvotinu současného českého autora (Malý: Druhý konec tmy).

Festivalu se zúčastnily 3 soubory krajsky sledované a jeden soubor Kruhu, čímž se XX.KDK stal přehlídkou nejlepších představení souborů chomutovského okresu letošního roku. Na šestadvaceti festivalech, pořádaných každoročně v Severočeském kraji, se tak podílí významnou měrou i festival kadaňský. Umožňuje souborům nejen reprizovat svá představení, ale zprostředkovává jim změření sil, provokuje k hlubšímu zamýšlení nad smyslem a posláním jejich činnosti a pobízí k neustálému zvyšování kvality práce. Důležité je, že kromě politické, společenské i morální a estetické funkce má festival ráz pracovní a slouží souborům k hledání a ověřování nových vhodných postupů.

Předvedené inscenace na festivalu však znovu podhalily některé problémy ochotnické činnosti (v scénografii, v režijní práci). Kladným zjištěním je příliv mladých lidí do souborů.

Všechny uvedené inscenace jsme recenzovali v Metodickém listě již dříve (některé v tomto čísle) a proto neuvádíme hodnocení jednotlivých představení jak je provedla porota XX.KDK.

Porota XX.KDK navrhla pořadatelům udělit tyto ceny:
Hlavní cenu festivalu -

Souboru K.Čapek ZK ČSD Chomutov za realizaci hry
G.Gorina: Zapomeňte na Herostrata

Ceny za herecké výkony:

Vladimíru Bečvářovi (Zapomeňte na Herostrata)
Libuši Hodačové (Stříbrný Jaguár)
Františku Neumannovi (Druhý konec tmy)

MÁJ - MĚSÍC POEZIE

Tento přírůbek se v Severočeském kraji určitě nestal pouhou frází, vždyť v květnu proběhly dvě soutěže v uměleckém přednesu, mající celokrajský význam. Byl to VIII. ročník ŘEZÁČOVA PERŠTEJNA (20.-22.5.1977) a soutěž v přednesu děl autorů socialistických zemí - POHÁR PRŮBOJE.

Řezáčův Perštejn byl původně pouze akcí chomutovského okresu, ale zakrátko se stal oblíbeným dostaveníčkem řady severočeských recitátorů. A tak tu vedle zástupců dětských kategorií můžeme najít i recitátory, kteří už mají jméno i v soutěžích dospělých. Proč se Perštejn stal tímto oblíbeným jarním dostaveníčkem? Především svou atmosférou. Málomocná soutěž, rozrůstající se do celokrajového významu, si totiž zachovává nelíčeně radostnou a především přátelskou atmosféru. Myslím si, že zde ani nejde o umístění v soutěži, ale o vyjádření hlubokého vztahu k dílu básníků a prozaiků, radosti z dobré interpretace i možnosti výměny názorů a zkušeností. Snad je v tomto směru perštejnská soutěž ještě nedocenená a v propozicích příštích ročníků by se měla více propagovat. Například společenský večer by se mohl stát nesoutěžní přehlídkou nejlepších dospělých recitátorů z celého kraje. Po dlouhé době jsem se také přesvědčil, že význam a celkové vyznění soutěže může podpořit účast oficiálních představitelů, kteří navíc vystupují jako opravdů zainteresovaní přátelé mladých lidí a literatury. A tak mezi pořadateli, kteří se o všechny hosty starali skutečně neúnavně po celé tři dny, byla předsedkyně MNV, ředitel ZDŠ a členové osvětové besedy v Perštejně. Jejich snahu nejen morálně, ale i prakticky podpořili vedoucí odboru kultury ONV s ředitelem OKS v Chomutově. Odměnou jim snad mohla být především solidní úroveň soutěže jak po dramaturgické, tak i interpretační stránce. Věřím,

že příští ročník si uchová tuto milou atmosféru a přiláká ještě větší počet soutěžících.

Poslední květnová sobota patřila soutěži o Pohár Průboje. Jejím pořadatelem bylo KKS v Ústí n.L. spolu s redakcí krajského deníku Průboj. Soutěž probíhala v Děčíně. Ve finale vystoupilo 15 recitátorů, kteří zastupovali ústecký, liberecký, litoměřický, mostecký, děčínský, jablonecký a chomutovský okres. Význam této soutěže spočívá především v dramaturgickém zacílení na díla autorů ze socialistických zemí. Letošní ročník nás opětovně přesvědčil, že u vyspělých recitátorů dochází k přesné dramaturgické práci, jejíž složkou je také objevování nových jmen autorů, kteří si svou uměleckou kvalitou a myšlenkovou závažností děl zaslouží pozornosti jak recitátorů, tak i posluchačů. Pro mnohé, kteří pro vystoupení k významným událostem vybírají notoricky známé texty, by mohla být poučnou šíře jmen autorů a jejich děl, jak se projevila právě na letošním Poháru Průboje. Už výčet recitovaných autorů mnohé naznačí: T. Čanturia, Ch. Smirnski, V. Gajšek, J. Guro, A. Achmatovová, V. Korotýč, A. Mežirov, G. Illés, A. Surkov, K. Toman, V. Chlebnikov, B. Sluckij, I. Kašeževová, K. Kulijev a I. Skála. Potěšující je, že byla-li soutěž součástí akcí na počest 60. výročí VŘSR, pak víc než polovinu přednesených textů tvořila díla sovětských básníků, a to i mladší básnické generace. Už loni se osvědčilo pořádat Pohár Průboje zároveň s národní soutěží vazačů a aranžérů květin a s koncertem kvarteta Vojenské hudební školy z Roudnice n.L. jako součást amatérské Děčínské kotvy. Slavnostnost večera navíc podpořilo i vystoupení souboru Severočeského klubu uměleckého přednesu, který tak této příležitosti využil k zopakování si Balady o námořníku J. Wolkra, s níž má v červnu vystoupit na Wolkrově Prostějově. A tak i letošní ročník Poháru Průboje byl potvrzením dobrého dramaturgického směřování i solidní interpretační úroveň severočeských recitátorů. Počali-li se příště soutěž organizačně lépe zajistit, nebude snad už nutno tolik spoléhat pouze na slepou oddanost recitátorů.

Rudolf Felzmann, předseda KPS pro umělec. přednes

VÝSLEDKY SOUTĚŽE O POHÁR PRŮBOJE

1. místo Vlasta M o ř o v s k á (okr. Litoměřice)
2. místo Jaromír T e s a ř (okr. Most)
3. místo Ivo M a r k v a r t (okr. Litoměřice)
- Libor K u č e r a (okr. Liberec)

MLUVÍME SPRÁVNĚ ?

Rudolf Felzmann

III. část: Odchytky ve výslovnosti některých souhlásek

V předcházející kapitole jsme hovořili o způsobu tvoření samohlásek i některých souhlásek a zároveň jsme se zmínili o nejčastějších chybách při jejich artikulaci. Dnes si nejdříve všimneme dalších chyb, které však nevznikají předem danou vadou řeči, ale pouze nepříliš pečlivou výslovností.

V souhlásce V někdy málo přiblížíme spodní ret k horním řezákům. Stává se tak především tehdy, když V je v nepřízvučné slabice a mezi samohláskami. Souhláska V je pak buď oslabena, či úplně mizí.

Např.: kovový - /kooví/
u vás - /uás/
dovedu - /doedu/

Za zcela nesprávnou považujeme nářeční výslovnost V jako obouretné U, pokud ovšem nezacházíme s textem, který je psán v nářečí.

Např.: pravda - /prauda/
děvče - /děuče/
zrovna - /zrouna/

Podobně i souhláska J bývá pozměněna, a to tehdy, je-li příliš otevřený čelistní úhel a plocha jazyka se málo blíží k patru. Často souhláska úplně mizí.

Např.: to je - /toe/
co je - /coe/
moje - /moe/

Nepřesná artikulace, většinou malý třetí šum tvořený v hrtanu, bývá nejčastější příčinou málo zřetelné souhlásky H.

Např.: druhého - /druého/
mého - /méo/
mnohem - /mnoem/

Sice méně často, ale přece se podobné oslabení či vypouštění objevuje i ve výslovnosti dalších souhlásek.

Např.: ten se má - /te se má/
bude - /bue/
nebo - /nec/

Všimneme si také, že za oslabenou, či zcela vypuštěnou souhláskou nejčastěji následuje samohláska E, jejíž téměř vulgární výslovnost s příliš velkým čelistním úhlem a tedy i velkou vzdáleností rtů zbytečně

výrazně vyznívá a v celkovém charakteru řeči působí jako prvek nekulturní a obhroublý.

Než se v další kapitole zaměříme na výslovnost skupin souhlásek, připomeneme si ještě rozdělení souhlásek podle účasti hlasu při jejich vyslovování. Čeština totiž velmi přesně rozlišuje souhlásky znělé a neznělé, tj. s účastí hlasu, přičemž některé z nich tvoří páry. Párové souhlásky mají většinou blízký způsob výslovnosti, tj. místo tvoření.

Párové souhlásky:

znělé : B D Ď G V Z Ž H
neznělé : P T Ť K F S Š CH

Ostatní souhlásky jsou nepárové, a to buď znělé : M, N, ň, J, L, R, Ř, nebo neznělé : C, Č /zde však, pokud stojí před znělou souhláskou, nacházíme ve výslovnosti znělou vyriantu DZ, DŽ - např.: leckdo /ledzgo/, léčba /lédžba/ ap./

Hlávka Ř se na konci slov většinou jeví jako neznělá.

Možná, že vám tento výklad teď připadá jako zbytečný, ale přesto byl potřebný, protože je důležité vědět, že párové souhlásky se na konci slova vyslovují nezněle.

Např.:
dub - /dup/
boď - /bot/
zaříd - /zařit/
doslov - /doslof/
epilog - /epilok/
nález - /náles/
když - /gdiš/
druh - /druch/

Toto pravidlo však nevztahujeme na předložky, které ve výslovnosti chápeme jako celek se slovem, k němuž se váží. Ale o změnách ve výslovnosti skupin souhlásek /tj. na začátku a uvnitř slov/ si povíme až příště.

Obsah:

Statut Kruhu vyspělých ochot.souborů	str. 2
Souborům Kruhu	str. 6
Semináře	str. 6
Naše recenze	str. 7
Radonáček reprezentuje	str. 14
Zpráva poroty	str. 14
XX.Kadaňský divadelní květen	str. 16
Umělecký přednes:	
Máj - měsíc poezie	str. 17
Mluvíme správně (III)	str. 19

Upozornění

Příští číslo vyjde v říjnu 1977.

TISKOPIS

POŠTOVNĚ PAUŠALOVÁNO

Krajské kulturní středisko

Šmeralova 182

pošt. příhr. 36

400 21 Ústí nad Labem